

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Ціннісні компетенції фахівця»

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	183 Технології захисту навколишнього середовища
Освітній рівень.....	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Технології захисту навколишнього середовища»
Статус	нормативна
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	3-й семестр
Мова викладання	Українська
Викладачі	Доцент Захарчук Олексій Феліксівич, доцент Тарасова Наталія Юріївна, доцент Щелкунов Антон Олексійович

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Опис навчальної дисципліни.**Назва:** «Ціннісні компетенції фахівця»**Код:** 35**Галузь:** 18 «Виробництво та технології»**Тип:** Нормативна**Кількість встановлених кредитів:** 6**Курс:** 2-й**Семестр вивчення:** 3-й**Рівень вищої освіти:** бакалавр**Рік навчання:** 2-й**Кількість годин:** 180**Викладачі:**

- Захарчук Олексій Феліксович – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки, Zakharchuk.O.F@nmu.one, http://filosof.nmu.org.ua/ua/staffua/Zakharchiuck.php?clear_cache=Y;

- Тарасова Наталія Юріївна – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки, tarasova116@ukr.net, <http://filosof.nmu.org.ua/ua/staffua/Tarasova%20uk.php>;

- Щелкунов Антон Олексійович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри філософії і педагогіки, shchelkunov.a.o@nmu.one, http://filosof.nmu.org.ua/ua/staffua/shch-lkunov.php?clear_cache=Y.

Результати навчання. Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природоохоронних задач у виробничій сфері.

Форми організації занять.

- Навчальні заняття – лекції.
- Практична підготовка – семінарські заняття.
- Самостійна робота – підготовка до навчальних занять.
- Контрольні заходи – екзаменаційна робота, захист семінарських робіт.

Мета вивчення дисципліни. Формування загальних компетентностей зі збереження і примноження моральних, культурних, наукових цінностей для становлення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області й усвідомлення необхідності відповідального ставлення до навколишнього природного середовища та особистого внеску в збереження природи.

Календарно-тематичний план.

Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни

«Ціннісні компетенції фахівця»

Курси, чверті	Тижні (13 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самостійна	разом
2 курс, 1, 2 чверть		Лекції			
	1	1. Культура в житті людини та суспільства 1. Феномен культури, її сутність і роль у житті соціуму. 2. Культура як система – різноманіття типів і форм культури. 3. Суб'єкт та об'єкт культури. Людина як творець інтелектуального продукту та штучного середовища. 4. Форми духовної культури. 5. Явища соціокультурної реальності. 6. Екологічна культура як виклик (вимога) сучасності	2		
	2	2. Культура і цивілізація 1. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація»: - цивілізація як історичний етап; - цивілізація як локально-історичний регіон; - цивілізація як рівень технологічного прогресу. 2. Історична типологія культури: - лінійні концепції розвитку цивілізації (формаційна, інформаційна та ін.); - теорії локальних цивілізацій. 3. Культурний досвід людства	2		
	3	3. Основні етапи розвитку світової культури 1. Соціокультурна динаміка. 2. Культура давніх цивілізацій Сходу. 3. Феномен античної культури. 4. Шляхи розвитку європейської культури: аналіз і систематизація культурних явищ та феноменів	2	94	120
	4	4. Культурно-історичні регіони світу та соціальна комунікація 1. Культурні парадигми Заходу і Сходу. 2. Людина і світ в арабо-мусульманській культурі. 3. Людина і світ в буддійській культурі. 4. Проблема мультикультурності на сучасному етапі. 5. Соціальна комунікація і правила ефективного спілкування 6. Моделі поведінки людей у різних культурно-історичних регіонах, їх специфіка у підходах до забезпечення командної роботи	2		
	5	5. Основні тенденції розвитку сучасної європейської культури 1. «Присмерк Європи» та спроби подолати цивілізаційну кризу: комуністична та фашистська альтернатива, «суспільство загального щастя» та його криза на початку XXI ст. 2. Глобалізаційні процеси та соціокультурні	2		

Курси, чверті	Тижні (13 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
		трансформації. 3. Масова та елітарна культура. Субкультури. 4. Інформаційна, постіндустріальна цивілізація як реальність та перспектива. Шляхи вирішення сучасних проблем культури і цивілізації. 5. Українська культура у світовому контексті: особливості розвитку української культури			
	6	6. Генеза та розвиток мислення (в дзеркалі розвитку культури) 1. Некритичні та критичні стилі мислення: Від міфу до логосу. 2. Філософія як специфічна форма осягнення дійсності. 3. Вплив філософії на розвиток культури раціонального мислення. 4. Українська філософія у викликах сучасності	2		
	7	Контрольні заходи (проміжні)	2		
	8	7. Людина та соціум як актуальна проблема в некласичній антисциєнтичній філософії 1. Перегляд класичної європейської парадигми мислення в некласичній філософії в різноманітті її антисциєнтичних течій. 2. Теорії кризи європейської культури та сучасного західного суспільства в філософії життя. 3. Філософія психоаналізу як кардинальне переосмислення природи свідомості в західній культурі. 4. Екзистенційна філософія у пошуках сенсу людського буття в умовах формування масового суспільства	2		
	9	8. Сциєнтична філософія в контексті осмислення тенденцій розвитку сучасної науки 1. Проблемний характер наслідків науково-технічного прогресу для людини та суспільства. 2. Еволюція поглядів представників філософії науки на зміст науки та механізми її розвитку: раціоналізація та дераціоналізація науки. 3. Перспективи та виклики подальшого розвитку науки та техніки. 4. Концепція сталого розвитку та її значення	2		
	10	9. Філософське осягнення феномену свідомості 1. Феномен свідомості. Основні концепції свідомості. Рефлексія як визначальний елемент філософського розуміння свідомості. 2. Образне та понятійне мислення: взаємозв'язок та особливості. 3. Свідомість та мова. Природні та штучні мови, їх взаємодія. 4. Проблема штучного інтелекту. 5. Ідеологія як форма суспільної свідомості. Ідеологія та	2		

Курси, чверті	Тижні (13 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
		<p>влада</p> <p>10. Соціальна філософія як теорія і методологія пізнання суспільства та вирішення глобальних проблем сучасності</p> <p>1. Феномен суспільства: формаційний та цивілізаційний підхід щодо розвитку суспільства.</p> <p>2. Свобода та відповідальність особистості у суспільстві</p> <p>3. Соціальна діяльність: поняття освоєння та відчуження. Діалектика цілей, засобів та результатів у процесі діяльності.</p> <p>4. Уявлення про соціальні інститути. Держава як визначальний соціальний інститут. Роль держави в умовах тоталітаризму та демократії</p>			
	11	<p>11. Духовність та мораль як невід’ємні елементи людського буття</p> <p>1. Проблема розуміння феномену духовності. Духовність та релігійність. Досвід філософського осмислення.</p> <p>2. Культура та особистість: Духовність, освіченість, інтелігентність.</p> <p>3. Моральні цінності як елементи духовної культури. Культура міжособистісних взаємовідносин: соціальний, психологічний, моральний аспект.</p> <p>4. Уявлення про загальнолюдські цінності та загальнолюдські компоненти моралі. Проблема добра і зла.</p> <p>5. Поняття про біологічну етику. Біологічна небезпека та біологічна безпека або екологічна безпека і небезпека</p>	2		
	12	<p>12. Людина у сучасних викликах часу</p> <p>1. Соціалізація і інкультурація сучасної людини.</p> <p>2. Потреби і мотивація особистості.</p> <p>3. Лідерство в колективі.</p> <p>4. Групова згуртованість і командна робота.</p> <p>5. Груповий тиск та конструктивне протистояння зовнішнім впливам.</p> <p>5. Міжособистісні і міжнаціональні конфлікти</p> <p>13. Ефективне спілкування</p> <p>1 Комунікативний аспект спілкування</p> <p>2. Інтерактивний аспект спілкування</p> <p>3. Перцептивний аспект спілкування</p> <p>4. Прийоми, що підвищують ефективність спілкування</p>	2		
	13	Контрольні заходи	2		
		Семінарські заняття			
	1 2	<p>1. Культура як соціальне явище</p> <p>1. Право як форма культури.</p> <p>2. Культура і влада. Політична культура.</p> <p>3. Організаційна культура та культура підприємництва.</p> <p>4. Ідеологія і культура. Ідеологічне та загальнолюдське</p>	2	47	60

Курси, чверті	Тижні (13 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
		в художній культурі. Метод соціалістичного реалізму			
	3 4	2. Аксіологічний аспект критичного мислення 1. Аксіологія як вчення про цінності. 2. Принципи та обґрунтування цінностей в ракурсі історії філософії. 3. Ціннісні орієнтири людини в сучасному світі. 4. Футуристичні перспективи ціннісного становлення людини та суспільства	2		
	5 6	3. Етичний аспект критичного мислення 1. Сутність поняття етика. 2. Історико-філософський простір етичної проблематики. 3. Сучасні виміри етики. 4. Професійна етика	2		
	7	Контрольні заходи	1		
	8	4. Соціальна філософія як теорія та методологія пізнання суспільства і вирішення глобальних проблем сучасності 1. Феномен суспільства: формаційний та цивілізаційний підхід щодо розвитку суспільства. 2. Свобода та відповідальність особистості у суспільстві. 3. Соціальна діяльність: поняття освоєння та відчуження. Діалектика цілей, засобів та результатів у процесі діяльності. 4. Уявлення про соціальні інститути. Держава як визначальний соціальний інститут. Роль держави в умовах тоталітаризму та демократії. 5. Феномен кріпторелігійності в сучасному світі. 6. Релігійна еклектика та відродження міфу	1		
	9 10	5. Трансформація розуміння феномена нації у європейській культурі 18 – 21 ст. 1. Осмислення феномену нації в 19 столітті. 2. Осмислення феномену нації в першій половині 20 ст. 3. Концепт нація в сучасній європейській культурі	2		
	11	6. Людина в сучасному світі 1. Мотивація: як усвідомлювати свої мотиви. 2. Колектив: як розвинути лідерські якості та навички командної роботи і не піддаватися на зовнішні впливи. 3. Спілкування: як опанувати прийомами підвищення ефективності спілкування. 4. Конфлікти: як опанувати основними стратегіями вирішення конфліктних ситуацій	1		
	12	7. Сутність і фундаментальні цінності академічної доброчесності 1. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія, що поєднує в собі етичні норми й правила	1		

Курси, чверті	Тижні (13 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самостійна	разом
		поведінки людини в освітньо-науковому середовищі, механізми й інструменти, за допомогою яких вони реалізуються на практиці. 2. Фундаментальні цінності академічної доброчесності			
	13	Контрольні заходи	1		
Контроль підсумковий, 2 чверть - іспит		Разом	39	141	180
		Лекції	26	94	120
		Семінарські заняття	13	47	60

Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.

Лекції – ілюстративно-наочне навчання (пояснення, бесіда, мультимедійна презентація).

Семінарські заняття – навчання у аудиторіях кафедри філософії і педагогіки (виконання семінарських робіт, підготовка звітів до їх захисту).

Самостійна робота (індивідуальна контрольна робота – особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Результати вивчення дисципліни. Очікувані результати освоєння дисципліни зводяться до наступних навичок і умінь:

- вміти використовувати наукову методологію при аналізі явищ соціокультурної реальності;
- спираючись на фундаментальні філософські знання, бути здатним чітко усвідомлювати свої мотиви та не піддаватися на зовнішні впливи;
- вміти використовувати культурний досвід людства при виборі найбільш оптимальної моделі поведінки у повсякденному житті та професійній діяльності
- вміти сформулювати практичні вміння, що забезпечують ефективну командну роботу;
- вміти застосовувати прийоми підвищення ефективності спілкування та комунікації в професійній сфері;
- вміти сформулювати світоглядні і громадянські якості фахівця, його морально-етичні цінності та загальнокультурну підготовку;
- вміти сформулювати свідомого громадянина, патріота, професіонала, якому притаманні особистісні якості, спрямовані на саморозвиток і розвиток демократичного громадянського суспільства;
- вміти аналізувати та систематизувати культурні явища та феномени, на основі яких можливо генерувати нові ідеї;
- володіти стратегіями вирішення конфліктних ситуацій в повсякденному житті та професійній діяльності;
- вміти діяти у професійних і навчальних ситуаціях з позицій академічної доброчесності та професійної етики.

Література для вивчення дисципліни

- 1 Стандарт вищої освіти підготовки бакалавра з спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». СВО-2018. – К.: МОН України, 2018. – 17 с.
- 2 Бокань В. Культурологія. – К.: МАУП, 2000.
- 3 Історія української культури: навч. посіб. для студ. усіх спец. денної та заочної форм навчання / Ю.О. Шабанова, Н.Ю. Тарасова, О.Я. Дичковська. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 142 с.
- 4 Історія культури України. Навчальний посібник / В.А. Бокань, Л.Г. Польовий. – К.: МАУП, 1998.– 232 с.
- 5 Левчук Л.Т., Гриценко В.С. та ін. Історія світової культури. Культурні регіони. – К.: «Либідь», 2000. – 520 с.
- 6 Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001. – 406 с.
- 7 Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій. – Київ: Наукова думка, 1996. – 286 с.
- 8 Горбачев Д. Шедеври українського живопису: Альбом. – К., 2009.
- 9 Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд.: Б.І. Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Вища школа, 2000. – 607 с.: іл.
- 10 Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ ст. Навч. посібник. – К.: Знання, 2002. – 214 с.
- 11 Адо, П'єр. Що таке антична філософія?/ П'єр Адо; з фр. пер. Сергій Йосипенко. – Київ: Культур. Асоц. «Новий Акрополь», 2014. – 425 с.
- 12 Бонавентура. Путівник мислі до Бога. Про приведення мистецтв до богослов'я / пер. с лат. І. Піговська. – Львів: Вид-во УКУ, 2014. – 170 с.
- 13 Александрова, О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 172 с.
- 14 Тимофеев, А.В. Учение Бернарда Клервоского в контексте средневековой интеллектуальной традиции: монография / А.В. Тимофеев. – Днепр: Изд-во «Инновация», 2018. - 198 с.
- 15 Шабанова, Ю.А. Трансперсональная мистика Мастера Экхарта. В контексте развития европейской философии: монография / Ю.А. Шабанова. – Днепропетровск: НГУ, 2005. – 238 с.
- 16 Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер; Пер. с нем. В.В. Бибихина. – Харьков: «Фолио», 2003. – 503 с.
- 17 Пролеев С.В. Власть метода и феноменология / С.В.Пролеев //Феноменология і філософський метод. – К.: Тандем, 2000 – С. 153–159.
- 18 Орбан-Лембрик, Л.Е. Соціальна психологія [Текст]: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 558 с.
- 19 Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. – К.: «Центр учбової літератури», 2007. – 968 с.
- 20 Академічна доброчесність та бібліотеки: програма підвищення кваліфікації працівників бібліотек / Українська бібліотечна асоціація. Головний тренінговий центр для бібліотекарів ; розробники: Воскобойнікова-Гузєва О. В., Загуменна В. В., Кулик Є. В., Пашкова В. С., Сербін О. О., Сошинська Я. Є., Шевченко І. О. Київ: УБА, 2018. 40 с.
- 21 Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. – 234 с.

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, які також використовуються для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – письмова контрольна робота та усне опитування.
- Оцінювання виконання та захисту семінарських робіт.
- Підсумковий контроль – екзаменаційна робота у письмовій формі.

Питання до іспиту.

Приклади питань до іспиту.

1. Поняття світогляду, його структура й історичні типи.
2. Трипільська культура, її значення у розвитку української та світової культури.
3. Філософія як теоретична форма світогляду.
4. Поняття культури, її сутність.
5. Специфіка філософського знання.
6. Науково-технічні досягнення як фактор культури 19–20 ст.
7. Культура України періоду «хрущовської відлиги» (1960-ті рр.).
8. Функції і роль філософії у суспільстві.
9. Філософія і наука.
10. Основні етапи розвитку світової культури.
11. Сучасна антропологічна філософія: екзистенціалізм, фрейдизм, філософія життя.
12. Гегель: Розуміння історичного процесу і ролі людини в цьому процесі.
13. Загальна характеристика культури Київської Русі.
14. Гуманізм – ціннісна основа культури Відродження.
15. Основні форми духовної культури.
16. Процеси та імена в культурі України періоду незалежності.
17. Внесок української культури у світову скарбницю.
18. Методологічні підходи до історії української філософії.
19. Національно-культурне відродження в Україні 19 ст. та постать Тараса Шевченка.
20. Ідеї гуманізму та просвітництва на Україні XVI–XVII ст.
21. Основні етапи розвитку української культури.
22. Острозька академія – острівок православної освіти Речі Посполитої.
23. Філософські погляди Т.Г. Шевченка, І. Франка, Л. Українки.
24. Український першодрукар Іван Федорів.

25. Філософія української діаспори. Д. Чижевський. Л. Силенко.
26. Кирило-Мефодіївське братство.
27. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія.
28. Фундаментальні цінності академічної доброчесності.

З прикладами екзаменаційних білетів можна ознайомитися:

https://do.nmu.org.ua/pluginfile.php/203769/mod_resource/content/1/%D0%A6%D0%9A%D0%A4%D0%9F%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%20%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83.docx.pdf